

illeti, nyugodtak lehetünk e tekintetben is; mert azt hisz-
szük, — s e hitünkkel teljes bizalmunk fűződik egybe a
jövő iránt, — hogy a mely testületben ügye s ügyének
első munkásai iránt annyi rokonszenv él, abban a haladás
eszméje idegenné soha sem lehet; hanem a hév, mely a
sikerek láttára lelkébe csap; a tisztelet, melylyel a jól hasz-
nált s kifáraszthatlan erő diadalát szemlélve körülölelni
tudja az erős vezért: munkára serkent minden egyest
ezentul is!

A végrehajtó bizottság.

Könyvismertetés.

(*Téglás Károly: Erdővédelemtan.*)

Irta: *Vadas Jenő.*

A magyar erdészeti irodalom egy újabb művel, a
Téglás Károly erdőakadémiai tanársegéd által irt
»Erdővédelemtan«-nal gazdagodott. Hangsúlyozom azt,
hogy gazdagodott, mert a magyar erdészek, de különösen
az erdőakadémiai hallgatók, az erdővédelem keretébe tar-
tozó legszükségesebb tudnivalókat, czélszerű beosztással s
értelmes magyar előadással összefoglalva találják a
szóban forgó műben.

Főbeosztása ennek a műnek ugyanaz, mint a legtöbb
idegen nyelvű erdővédelemtanoké, t. i. az

I. rész tartalmazza a védelmet a szervetlen
természetből eredő káros hatások ellen; a

II. rész a védelmet káros növények ellen; a

III. rész a védelmet állatok — és a

IV. rész a védelmet emberek ellen. (Az erdő-
törvény mellőzésével.)

Az ezen általános beosztás keretében helyet foglaló fejezetek s ezeknek további felosztásai már nagyobb önállóságra vallanak, sőt egyes részeknek egészen önálló beosztása s tárgyalása által a mű bizonyos eredetiség jellegével dicsekedhetik. Ilyen rész pl. »a kártékony rovarok ellen alkalmazható védelmi szabályok és intézkedések általános áttekintése«, melyben úgy a szabadon, mint a rejtetten élő rovarok ellen alkalmazható óvó és irtó rendszabályok önálló felfogással vannak értelmesen, minden felesleges szószaporítás nélkül tárgyalva.

Nem tagadható el az eredetiség jellege »a káros rovarok osztályozása« fejezetétől sem, mert ebben a német erdővédelmi művektől eltérőleg szerző a beosztás alapjául a rendszertani egymásutánt akként vette alapul, hogy az egy és ugyanazon családhoz tartozó fajokat egymásután összehasonlítólárg tárgyalhatja s e mellett úgy az alak — mint élettani közös jellegeknek, nemkülönben a több fajra alkalmazható védelmi intézkedéseknek összefoglalása által sok, különben ki nem kerülhető ismétléstől óvta meg könyvét.

Nem hagyhatom azonban megjegyzés nélkül, hogy a rovaroknak ez a beosztása megnehezíti a tanulást, illetőleg nem adja meg azt a könnyű áttekintést, mely szükséges arra nézve, hogy pl. az egy és ugyanazon fanemen, annak egyes részein előforduló különféle káros rovarokról egy helyen egy szakasz vagy tétel alatt szerezhessünk tudomást. Az emilyen beosztás nagyon megkönnyíti az áttekintést s ezért nem lett volna fölösleges, a különben egészen helyes beosztás mellett, legalább táblázatosan csoportosítani az egy és ugyanazon fanemen, annak különböző részein előforduló különböző fajú káros rovarokat

Javára írható továbbá ennek a munkának az, hogy felöleli a káros gombák tárgyalását is.

Tudjuk ugyanis, hogy az újabb vizsgáladások sok fabetegségnek az okát a különböző gombák által történt megtámadtatásban találták s ez sok esetben oly mértékben történik, hogy az erdőbirtokos jelentékeny kárt szenvedhet. Ezzel tehát nekünk is számolnunk kell; de hogy ezt sikeresen tehesük, hogy tehát sikeresen védekezhessünk, jól kell ismernünk az ellenséget. Szerző meg is ismerteti művében a leginkább elterjedt káros gombákat s egyuttal rámutat a védekezés módjára is, de ez az ismertetés nélkülözi egyrészt a megértéshez okvetetlenül szükséges ábrákat, hiányos másrészt azért, mert nincsenek — habár egészen röviden is — megmagyarázva a káros gombák szaporodásának módjai s azok a szervek, melyek különben a különféle gombák tárgyalása közben megemlítve vannak, de a melyeknek értelme után a nem specialistának mindig kutatni kell.

Ilyenek pl. a termőtestek különféleségei, a mycelium képletek s a spóra által történő infekció közötti különbség, conidiumok, spermogoniumok, peritheciumok, spermatiumok, apotheciumok stb.

Ezeken a hiányokon kívül természetesen akad még ebben a munkában, különösen a gyakorlat szempontjából több kisebb-nagyobb hiány, melyek azonban a mű általános becséből nem vonnak le semmit, kivéve azt a hibát, melynek, mint alább látni fogjuk akaratlan elkövetésével, az erdővédelem egy nagyon is aktuális részének tárgyalása hézagossá vált. Ez az apáczarovar irtásának kérdése.

Szerző ennél a kérdésnél ugyan hosszasabban időzik s a meglevő irodalom bőséges adatai alapján elég behatóan

is ismerteti úgy a rovar leírását, mint annak életmódját s károsítását, nem vesz azonban tudomást azokról a munkálatokról, melyeket a hazánk erdélyi részeiben elszaporodott rovar károsításainak megakadályozása ellen alkalmaztak s különösen azokról a vívmányokról, melyek ennek a rovarnak sikeres irtását lehetővé téve, a magyar erdészet által eszközölt kísérletek eredményének tekinthetők.

Értem ezalatt az apáczarovar hernyói irtásának azt a módját, melyet Bedő Albert orsz. főerdőmester ur sok fáradságos kísérlet alapján, de most már gyakorlatilag könnyen megoldható módon alkalmazott akként, hogy a bizonyos mennyiségben gyűjtött s mesterséges uton igen elmésen beteggé tett hernyóknak az egészségesek közé történt elhelyezése által a pusztító infekció oly mérvben terjesztett, hogy a hernyók számának apadása s ennek következtében a kár csökkenése is kétséget kizárólag megállapítható volt.

A védekezés ez a módja tehát magyar specialitás, melyről a szóban levő s 1893-ról keltezett munkában annival inkább kellett volna tudomást venni, hogy ezen mód alkalmazásának prioritása ekként is biztosítottassék s ne szolgáljunk mindig reá arra a sokszor hangoztatott vádra, hogy: »mindenben a németeket utánozzuk.»

A mint kötelességemnek tartottam ezt a nézetemet bíráló tisztemből folyólag itt nyíltan kifejezni, kötelességemnek tartom egyuttal szerző védelmére azt a körülményt nyilvánvalóvá tenni, hogy a fentebbi mulasztás nem szándékos, hanem oka egyfelől abban keresendő, hogy szerző a történt védekezési munkálatokról kellően tájékozva nem volt, másfelől pedig, mert könyvének kérdéses része az említett védekezési munkálatok idejében már szedés alatt állott.

Egyébként a munka többi fejezetei alapos szakértelemmel, figyelmes körültekintéssel, az egész mű igen értelmes, gördülékeny nyelvezettel van írva s becsét nagyban emelik a kitünő ábrák s a kifogástalan könyvnyomás munkája.

A műkifejezésekre s elnevezésekre is gondot fordított szerző, habár itt-ott belecsusztak a szövegbe egyes, a magyar nyelv szempontjából kifogásolható szavak, mint pl. a gyaponecz, teljvetés, horony, rákony. — Szerző azt a czélját, hogy az akadémián a tanulni vágyó fiataloknak a tanulás könnyítésére, kezelő szaktársainknak pedig az erdővédelemmel kapcsolatos kérdések megvilágítására alkalmas segédkönyvet nyújtson, nézetem szerint teljesen elérte s ezért én, mint az erdővédelemtan rendes előadó tanára, a szóban levő művet, úgy t. szaktársaimnak, mint különösen leendő szaktársaimnak, erdőakadémiánk reményteljes ifjúságának figyelmébe melegen ajánlom.

Végül megjegyzem, hogy szerző művét »a magyar erdészeti irodalom legfáradhatatlanabb munkásának Fekete Lajos m. kir. erdőtanácsos s akad. tanár«-nak ajánlja, a munka kifogástalan kiállítása pedig Joerges Ágost selmeczbányai könyvnyomó intézetét dicséri.

Lapszemle.

(F.) **A talaj-lazítás, öntözés és a talaj mesterséges takarásának hatása a csemetekertekben.** E kérdés felderítése czéljából a mária brunni erdészeti kísérleti állomáson részben 1889—1890, részben és főképen 1891. és 1892-ik évben apró luczfenyő csemetékkel tett kísérletek eredményeit közli dr. Cieslar, a nevezett kísérleti intézet adjunktusa. Különösen tanulságosak a két utóbbi évben, egy éves korukban iskolázott luczfenyő csemetékkel, kötött agyagos talajon tett kísérletek, melyek más talajnemekre is